

Tan, Shzr Ee– Beyond ‘Innocence’: Amis Aboriginal Song in Taiwan as an Ecosystem (2012)

Vladislava Petříková

*Katedra asijských studií, Filozofická fakulta,
Univerzita Palackého v Olomouci,
vladkapetrikova@seznam.cz*

V roce 1996 vystoupila na olympiádě hudební skupina Enigma s písní „Return to Innocence“ (Návrat k nevinosti). Tato píseň se později stala předmětem soudního sporu, když vyšlo najevo, že Enigma údajně neoprávněně použila hlasy zpěváků tchajwanské etnické menšiny Ami. Difangu Duanovi a Igay Duaně byla přiznána autorská práva a celý případ přitáhl pozornost médií k hudební tvorbě tchajwanských domorodých obyvatel. Tento případ soudního sporu posloužil badatelce Shzr Ee Tan jako odrazový můstek k její etnomuzikologické studii o hudbě nejpočetnějšího tchajwanského domorodého etnika Ami. Její studie je ojedinělá jak svým tématem, v této šíři dosud nezpracovaným, tak i detailním a pečlivým přístupem.

Hlavním autorčíným cílem je představit amiskou hudbu v jejích nejrůznějších podobách. k dosažení tohoto cíle vedla Tan svůj výzkum několikrát směrem. Své poznatky staví nejen na výborné znalosti odborné literatury, vychází rovněž z několikaletého terénního výzkumu prováděného mezi lety 2000 až 2010 v amiských vesnicích poblíž města Taitung. Zmínky o tchajwanské domorodé hudbě hledá i v historických pramenech. V souvislosti s amiskou hudbou používá autorka pojem „ekosystém“. Amiská hudba podle ní připomíná ucelenou část, která není zcela uzavřená, ale komunikuje s jinými jednotkami. V této souvislosti uvádí např. vzájemnou propojenost mezi tradiční domorodou a současnou tchajwanskou hudební scénou či úzkou souvislost hudby s jinými prvky života amiských vesničanů. V souladu s tímto příměrem jsou rozděleny i jednotlivé kapitoly.

Celá kniha se vyznačuje přehlednou strukturou a je členěna do několika částí. V prv-

ní kapitole je podán stručný přehled zmínek o tchajwanské domorodé hudbě od nejstarších čínských dochovaných pramenů z roku 220 n. l., pozornost je věnována i obdobím holandské a japonské kolonizace a výčet uzavírají současné odborné publikace a články. Zároveň autorka předkládá stručný historický rámec dané problematiky. Ve druhé kapitole se Tan věnuje sémantické analýze. Srovnává amiský termín „ladhiw“ s čínským termínem pro hudbu „yinyue“ (音乐). Pojem „ladhiw“ je poněkud širší, označuje nejen význam „hudba“, ale zahrnuje i křik ptáků či zvuk větru, je spojen s obřady a předáváním ústní tradice. Tan si však uvědomuje, že její sémantický rozbor je omezen regionálně pouze na oblasti, ve kterých výzkum prováděla, a nevztahuje se na celé etnikum Ami. s domorodými příslušníky pokročilého věku musí Tan komunikovat japonsky, jelikož byli vzdělávání během japonské okupace Tchaj wanu a čínštinu neovládají. Vlivem těchto zkušeností dochází autorka k závěru, že pojem „hudba“ je podmíněný kulturně, a jeho vnímání se liší v závislosti na jazyce mluvčího. Součástí druhé kapitoly je i systematická kategorizace amiské hudby podle funkčního a kontextuálního hlediska na lidové písně, písně k tanci, oslavné písně, rituální písně, popové a umělecké písně a karaoke. V třetí kapitole je zpracován vztah amiských rituálů a svátků k tradiční domorodé hudbě, pozornost je věnována i procesu přeměny tradičních písní v křesťanské zpěvy (většina příslušníků etnika Ami konvertovala ke křesťanství). Ve čtvrté kapitole Tan definuje interprety a posluchače amiské hudby. Pátá kapitola je věnována současné populární scéně, přičemž Tan poznamenává, že jen málo domorodých písní je schopno konkurovat čínsky zpívanému popu. Výjimkou je Lu Jingyi, první tchajwanská domorodá zpěvačka úspěšná i v Japonsku a Singapuru, jejímž hudebním stylem byla směsice japonské hudby a amiských písní.

V závěru autorka staví soudní případ Enigmy do nového kontextu. Amiskou hudbu vnímá jako celek v procesu neustálé přeměny. Její identita se mění v závislosti na míře interakcí s vnějším světem a městským životem a obsahuje mnoho cizorodých prvků i melodií. Tyto amiské písně pak figurují i v „ekosystému“ tchajwanské populární hudby, přičemž původně cizorodé prvky nebývají zohledněny a autorská práva nejsou nijak ošetřena. Melodie použité Enigmou se tak stala součástí mnoha představení, karaoke a je častým repertoárem hraným ve vesnických klubech. i když závěry, ke kterým

Tan dochází, jsou velmi přesvědčivé, zpochybnění významu soudního případu Enigmy působí poněkud zveličeně.

Autorčina studie je přesto vynikající tím, že danou problematiku zkoumá z několika různých úhlů – sémantického, historického a muzikologického. Velmi originální je i použití termínu „ekosystém“. Součástí publikace je CD, které obsahuje zvukové záznamy i několik videozáznamů ilustrujících jednotlivé kategorie amické hudby. Kniha je vhodně doplněna i fotografickou přílohou. Celkově lze říci, že se jedná o obsahově skutečně kvalitní a poučnou publikaci, která je velmi cenným přínosem v oblasti etnomuzikologického bádání o hudbě tchajwanských domorodých obyvatel a přináší řadu důležitých poznatků i podnětů.

POUŽITÁ LITERATURA

Tan, Shyr Ee. 2012. *Beyond 'Innocence': Amis Aboriginal Song in Taiwan as an Ecosystem*. Surrey: Ashgate Publishing Limited (+CD).